

**Министарство финансија
КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

ИЗВЕШТАЈ

**О ДОДЕЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ У 2010. ГОДИНИ**

ЈУН 2011.

Садржај	страна
УВОД	3
1. Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2010. години	5
<i>1.1. Резиме</i>	5
<i>1.2. Методологија за израду извештаја о додељеној државној помоћи</i>	6
2. Додељена државна помоћ у Републици Србији у 2010. години	7
<i>2.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље</i>	7
<i>2.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години</i>	9
3. Индустрија и услуге	12
<i>3.1. Категорије државне помоћи</i>	12
3.1.1. Хоризонтална државна помоћ	14
3.1.2. Секторска државна помоћ	17
3.1.3. Регионална државна помоћ	18
4. Инструменти доделе државне помоћи	19
<i>4.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији у 2010. години према инструментима доделе</i>	21
<i>4.2. Субвенције</i>	22
<i>4.3. Порески подстицаји</i>	22
<i>4.4. Повољни кредити</i>	23
<i>4.5. Гаранције</i>	23
5. Државна помоћ мале вредности (de minimis државна помоћ)	24
6. Државна помоћ у Републици Србији у поређењу са државном помоћи у Европској Унији	
7. Извештај о раду Комисије	26
8. Закључна разматрања	27

УВОД

Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09) (у даљем тексту: Закон) чланом 23. став 1 прописује обавезу Министарства финансија да на основу података добијених од давалаца државне помоћи припреми предлог годишњег извештаја о додељеној државној помоћи у Републици Србији, који Комисија за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) подноси Влади.

На основу члана 23. став 2. Закона Министар финансија је донео Правилник о методологији израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС“, број 3/11) (у даљем тексту: Правилник) којим је прописана: методологија израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи, рок у коме даваоци државне помоћи достављају министарству надлежном за послове финансија податке о додељеној државној помоћи и рок у коме Комисија доставља годишњи извештај Влади.

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2010. години (у даљем тексту: Извештај за 2010. годину) је седми по реду годишњи извештај који је Република Србија сачинила, израђен у складу са правилима Европске Уније а садржи и податке о додељеним државним помоћима на нивоу јединица локалне самоуправе. Државна помоћ коју је доделило министарство надлежно за послове: пољопривреде, рибарства и шумарства приказана је само у укупно додељеном износу, с обзиром на то да се одредбе Закона не односе на пољопривредне производе и производе рибарства.

1. ИЗВЕШТАЈ О ДОДЕЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2010. ГОДИНИ

1.1. Резиме

Извештај за 2010. годину је аналитички преглед додељене државне помоћи у 2010. години. Ради свеобухватности прегледа и праћења кретања дати су и упоредни подаци за 2008. и 2009. годину.

Извештај се заснива на подацима који су прикупљени од давалаца државне помоћи и састављен је у складу са важећим законодавством, које сумира класификације и прописе извештавања у Европској унији (ЕУ).

Правни основ за израду извештаја садржан је у: Закону о контроли државне помоћи, („Службени гласник РС“ број 51/09) (у даљем тексту: Закон), Уредби о правилима за доделу државне помоћи (Службени гласник РС“број 13/10) (у даљем тексту: Уредба) и Правилнику о методологији израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС“, број 3/11) (у даљем тексту: Правилник).

У 2010. години у Републици Србији је додељена државна помоћ у укупном износу од 77.619 милиона динара, односно 754,29 милиона евра¹, што је за 9% мање у односу на укупно додељену државну помоћ у 2009. години (84.729 милиона динара, или 901.98 милиона евра), односно за 2% мање у односу на исти параметар у 2008. години (79.111 милиона динара, односно 971,08 милиона евра).

Учешће државне помоћи у бруто друштвеном производу (у даљем тексту: БДП) је смањено са 2,86 у 2009. години на 2,64% у 2010. години.

Државна помоћ сектору индустрије и услуга је подељена на:

- хоризонталну државну помоћ,
- секторску државну помоћ,
- регионалну државну помоћ .

Сектору пољопривреде у 2010. години додељена је државна помоћ у апсолутном износу од **23.176 милиона динара или 225,22 милиона евра**, што у односу на 2009. годину представља повећање за 36 %, а у односу на 2008. годину смањење за 10%. Учешће државне помоћи у сектору пољопривреде у укупно додељеној државној помоћи у 2010. години је износило 29,9%, док је у 2009. години износило 20 %, односно у 2008. години 32,3 % у укупно додељеној државној помоћи у Републици Србији.

Државна помоћ сектору индустрије и услуга у 2010. години додељена је у апсолутном износу од **54.443 милиона динара или 529,07 милиона евра**, што у односу на 2009. годину представља смањење за 20%, а у односу на 2008. годину повећање за 1 %. Учешће ове државне помоћи у укупно додељеној државној помоћи у 2010. години је износило 71,1%, у 2009. години 80%, односно 67,7% у 2008. години у укупно додељеној државној помоћи у Републици Србији.

¹ Просечни курс евра у 2010.години – 102,9022; извор Народна банка Србије.

1.2. Методологија за израду извештаја о додељеној државној помоћи

Извештај за 2010. годину, израђен је према Правилнику, који је у великој мери усклађен са правилима која су прописана у Европској унији у области извештавања о додељеној државној помоћи.

Извештај садржи износе додељених државних помоћи по категоријама/врстама и инструментима доделе државне помоћи.

Полазне основе за израду Извештаја за 2010. годину су:

-подаци за 2008. и 2009. годину који су преузети из Извештаја о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2009. години ревидирани за износ додељене државне помоћи сектору пољопривреде;

-подаци о додељеној државној помоћи у 2010. години, који су, путем одговарајућег упитника прибављени од давалаца државне помоћи (министарства², Министарства финансија – Пореске управе, Фонда за развој Републике Србије, Агенције за финансирање и осигурање извоза Републике Србије (АОФИ), Агенције за страна улагања и промоцију извоза (СИЕПА), Владе Аутономне покрајине Војводине, јединица локалне самоуправе (ЈЛС)).³

-определљивање државне помоћи по категоријама вршено је према критеријумима из Уредбе, односно на основу донетих решења Комисије и определљивањем државних помоћи које ће према Програму усклађивања бити усклађене са Законом и Уредбом у роковима који ће бити утврђени овим програмом.

² По први пут су укључени и подаци Министарства пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде.

³ За потребе овог извештаја први пут су прикупљени подаци о додељеној државној помоћи од ЈЛС; одговоре су доставиле 73 јединице, од чега са износима 20 ЈЛС од којих је седам ЈЛС додељивало помоћ у смислу Закона о контроли државне помоћи.

2. ДОДЕЉЕНА ДРЖАВНА ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2010. ГОДИНИ

2.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље

Табела 1.

Показатељ	Јед. мере	2008.г.	2009.г.	2010.г.	Индекси	
					10/ 08	10/09
Државна помоћ	мил. дин.	79.111	84.729	77.619	98	91
Државна помоћ	мил. евра ⁴	971,08	901,98	754,29	77	83
БДП ⁵	мил. дин.	2.790.000	2.953.500	2.933.300	105	99
БДП	мил. евра	34.259	31.511	28.464	83	90
Државна помоћ у БДП-у	у %	2,83	2,86	2,64	-	-
Јавни расходи ⁶	мил. дин.	1.214.800	1.267.900	1.359.900	111	107
Јавни расходи	мил. евра	14.912	13.497	13.215	86	97
Државна помоћ у јавним расходима	У %	6,51	6,68	5,70	-	-
Запослени ⁷	број	1.999.000	1.823.000	1.813.000		
Државна помоћ по запосленом	дин.	48.578	46.477	42.812	88	92
Државна помоћ по запосленом	евра	596	494	416	69	84
Становништво ⁸	број	7.366.000	7.321.000	7.306.000	-	-
Државна помоћ по становнику	дин.	10.740	11.573	10.624	98	91
Државна помоћ по становнику	евра	131	123	103	78	83

⁴ Просечни курс евра у 2010. години био је 102,9022 динара; Извор података: Народна банка Србије.

⁵ Подаци за 2010. годину: Ревидирани Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2011. годину, са пројекцијама за 2012. и 2013. годину; *Министарство финансија, децембар 2010. године-табела 1 и 2. Прилога I.*

⁶ Министарство финансија, *Анализа макроекономских и фискалних кретања у 2010. год., табела 6.*

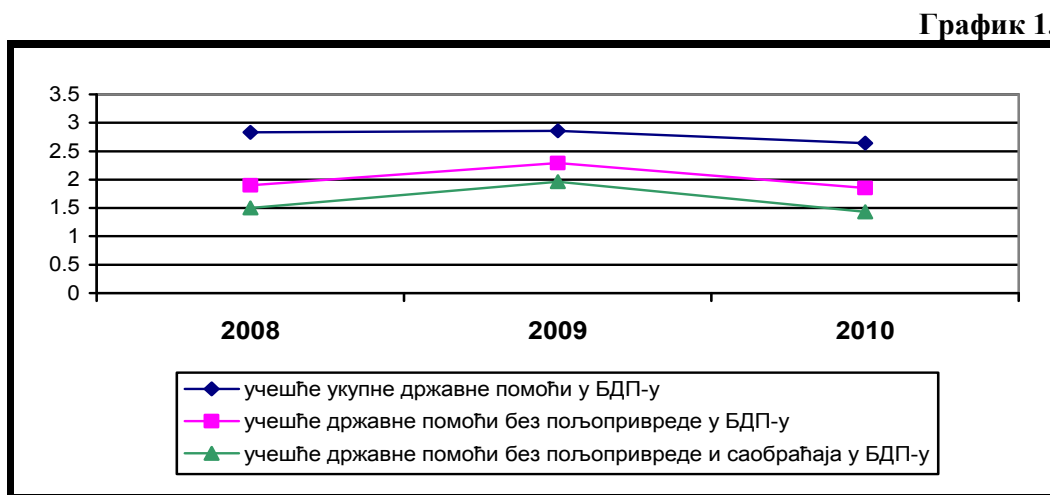
⁷ Подаци за 2010. годину: Ревидирани Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2011. годину, са пројекцијама за 2012. и 2013. годину; *Министарство финансија, децембар 2010. године-табела 2. Прилог I.*

⁸ Исто, табела 2.

У 2010. години у Републици Србији је додељена државна помоћ у укупном износу од 77.619 милиона динара, што је за 9% мање у односу на укупно додељену државну помоћ у 2009. години, односно за 2% мање у односу на 2008. годину.

Учешће државне помоћи у БДП-у 2010. години износи 2,64% док је у 2009. години износило 2,86% а у 2008. години 2,83%.

Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП у периоду 2008. - 2010. године

Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП-у у Републици Србији у периоду 2008. - 2010. године има тенденцију благог пада. Друга два показатеља (државна помоћ без сектора пољопривреде и државна помоћ без сектора пољопривреде и саобраћаја) имају исту тенденцију.

2.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години по категоријама

Табела 2.

Р. Бр.	Категорија	2008. год.			2009. год.			2010. год.		
		млн. дин.	млн. евра	у %	млн. дин.	млн. евра	у %	млн. дин.	млн. евра	у %
	Пољопривреда	25.566	313,82	32,3	16.971	180,66	20,0	23.176	225,22	29,9
	Индустрија и услуге	53.545	657,26	67,7	67.758	721,32	80,0	54.443	529,07	70,1
I	Хоризонтална државна помоћ	36.535	448,46	46,2	53.021	564,42	62,6	16.118	156,63	20,7
1	Истраживање и развој	2	0,02	0,0	0	0,00	0,0	17	0,16	0,02
2	Обука	0	0,00	0,0	0	0,00	0,0	2	0,02	0,00
3	Запошљавање	5.614	68,91	7,1	12.344	131,40	14,6	4.375	42,51	5,6
4	МСП ⁹	19.228	236,02	24,3	28.277	301,02	33,4	458	4,45	0,6
5	Заштита животне средине	-	-	-	5	0,05	0,0	63	0,61	0,08
6	Култура	-	-	-	-	-	-	22	0,21	0,04
7	Санација и реструктурирање	10.882	133,58	13,8	6.241	66,44	7,4	6.035	58,64	7,8
8	Подстицање извоза	809	9,93	1,0	300	3,19	0,2	-	-	-
9	Остало ¹⁰	-	-	-	5.854	62,32	7,0	5.146	50,0	6,6
II	Секторска државна помоћ	13.777	169,1	17,4	11.717	124,73	13,8	14.526	141,16	18,7
1	Рударство	1.850	22,71	2,3	1.715	18,26	2,0	2.126	20,66	2,7
2	Челик	0	0,00	0,0	0	0,00	0,0	-	-	-
3	Саобраћај	11.108	136,35	14,0	9.646	102,68	11,4	12.400	120,50	16,0
4	Туризам	301	3,69	0,4	76	0,81	0,1	-	-	-
5	Остали сектори	518	6,35	0,7	280	2,98	0,3	-	-	-
III	Регионална државна помоћ	3.233	39,68	4,1	3.020	32,15	3,6	23.768	230,98	30,7
IV	Локална самоуправа	-	-	-	-	-	-	31	0,3	0,03
	УКУПНО	79.111	971,08	100,0	84.729	901,98	100,0	77.619	754,29	100,0

У 2010. години сектору пољопривреде додељена је државна помоћ у износу од 23.176 милиона динара, чиме она учествује са 29,9%, у укупно додељеној државној помоћи. Додељена државна помоћ сектору индустрије и услуга износи 54.443 милиона динара и чини 71,1% укупно додељене државне помоћи.

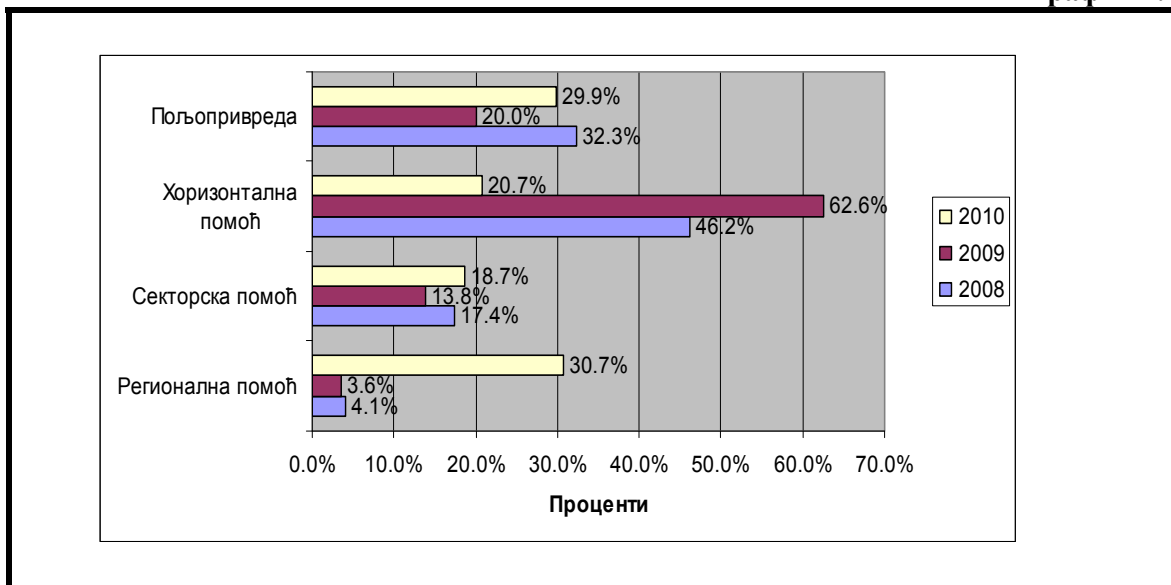
⁹ МСП- мали и средњи привредни субјекти.

¹⁰ Остало-државна помоћ додељена за превазилажење тешкоћа насталих глобалном економском кризом.

Државна помоћ сектору индустрије и услуга садржи категорије државне помоћи: хоризонтална, секторска и регионална државна помоћ и представља износ који одговара износу укупне државне помоћи како је приказиван у претходним годишњим извештајима.¹¹

Структура укупне државне помоћи у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години

График 2.

Хоризонтална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи у 2010. години учествује са 20,7% и износи 16.118 милиона динара, у 2009. години учествује са 62,6 %, и износи 53.021 милиона динара и у 2008. години учествује са 46,2% и износи 36.535 милиона динара.

Секторска државна помоћ у апсолутном износу у 2010. години износи 14.526 милиона динара и чини 18,7% у укупној државној помоћи. У 2009. години додељено је 11.715 милиона динара и њено процентуално учешће у укупно додељеној државној помоћи је 13,8%, односно за 2008. годину додељено је 13.777 милиона динара, што чини 17,4% процентуалног учешћа у укупној државној помоћи.

Регионална државна помоћ у апсолутном износу у 2010. години износи 23.768 милиона динара и са учешћем од 30,7% знатно је већа од исте категорије државне помоћи у 2009. години када је износила 3.020 милиона динара, и учествовала 3,6% и у 2008. години када је она износила 3.233 милиона динара и учествовала 4,1%. Јединице локалне самоуправе су доделиле укупно 31 милион динара државне помоћи, и у наставку обраде података, ова помоћ је обрађивана као саставни део регионалне државне помоћи.

¹¹ Структура државне помоћи сектору индустрије и услуга је знатно измењена у односу на 2009. и 2008. годину, због промене критеријума за одређивање категорија државне помоћи, односно због примене правила из Уредбе.

**Државна помоћ у периоду 2008. – 2010. године
(без пољопривреде и саобраћаја)**

Табела 3.

Показатељ	Јед. мере	2008.	2009.	2010.
Државна помоћ	мил. дин	42.437	58.112	42.043
Државна помоћ	мил. евра	520,9	618,6	408,6
БДП	мил. дин.	2.790.000	2.953.526	2.933,3
БДП	мил. евра	34.259	31.511	28.464
Државна помоћ у БДП-у	у %	1,5	1,9	1,4

Државна помоћ додељена привреди¹² (без сектора пољопривреде и саобраћаја) у 2010. години износи 42.043 милиона динара што је за 27,3% мање у односу на помоћ додељену у 2009. години и 1% мање у односу на 2008. годину.

¹² Закон не обухвата помоћ сектору пољопривреде а обухвата сектор саобраћаја који пружа услуге од општег интереса.

3. ИНДУСТРИЈА И УСЛУГЕ

3.1. Категорије државне помоћи

Уредбом је прописано да су категорије државне помоћи: регионална државна помоћ, хоризонтална државна помоћ, секторска државна помоћ и државна помоћ мале вредности (de minimis државна помоћ)

Категорије државне помоћи подељене су по врстама државне помоћи, које се утврђују према примарним циљевима доделе:

1. Регионална државна помоћ – инвестициона, за оснивање нових малих привредних субјеката и за оперативно пословање;
2. Хоризонтална државне помоћи – за мале и средње привредне субјекте, за санацију и реструктурирање привредних субјеката у тешкоћама, за запошљавање, за заштиту животне средине, за истраживање, развој и иновације, за усавршавање, државна помоћ у облику ризичног капитала и државна помоћ у области културе;
3. Специфичне врсте секторске државне помоћи су у: сектору челика, сектору угља и у сектору саобраћаја.

Државна помоћ у периоду 2008. године – 2010. године (без пољопривреде)

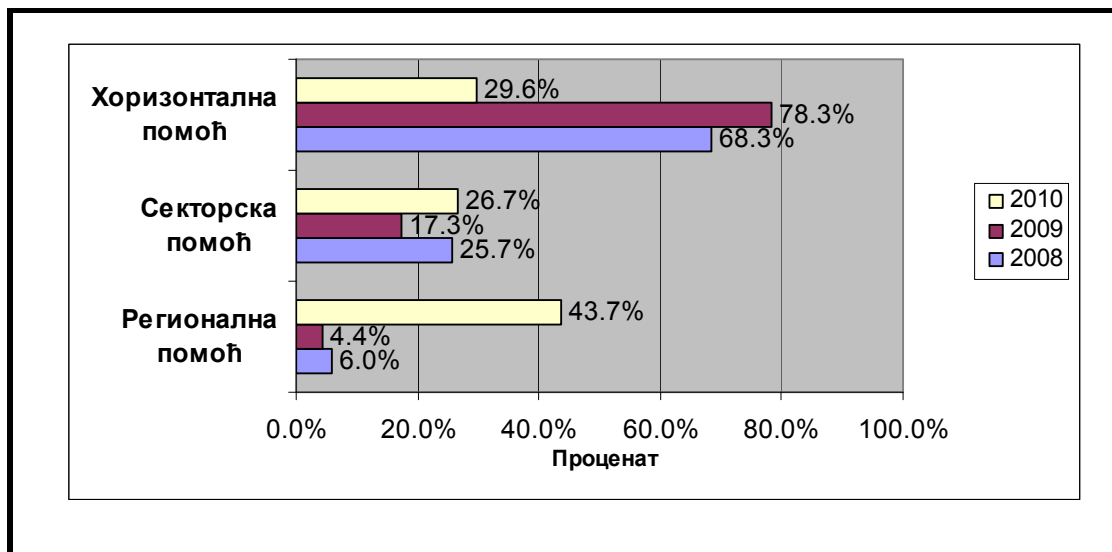
Табела 4.

Показатељ	Јед. мере	2008. год.	2009. год.	2010. год.
Државна помоћ	мил. дин	53.545	67.758	54.443
Државна помоћ	мил. евра	657,26	721,32	529,07
БДП	мил. дин.	2.790.000	2.953.526	2.933,3
БДП	мил. евра	34.259	31.511	28.464
Државна помоћ у БДП-у	у %	1,91	2,29	1,85

У Табели 4. приказани су подаци о додељеној државној помоћи без сектора пољопривреде, и они одговарају износима који су исказивани као укупна државна помоћ у претходним годишњим извештајима. Износ државне помоћи сектору индустрије и услуга у 2010. години је за 19,7% мањи у односу на 2009. годину, односно за 1% већи од износа који је додељен у 2008. години. Државна помоћ додељена сектору индустрије и услуга чини 1,85% БДП-а у 2010. години, што је мање у односу на 2009. годину, када је учешће било 2,29% у БДП-у.

**Преглед учешћа појединих категорија државне помоћи
у додељеној државној помоћи у Републици Србији
у 2008, 2009. и 2010. години (без пољопривреде)**

График 3.

Највеће промене у додељеној државној помоћи у 2010. години у односу на 2009. и 2008. годину су везане за висину (интензитет) и структуру категорија државне помоћи, а последица су промене критеријума за доделу државне помоћи и примене правила из Уредбе. Укупни апсолутни и релативни показатељи помоћи сектору индустрије и услуга имају мања одступања у односу на претходне две године.

3.1.1. Хоризонтална државна помоћ

Структура хоризонталне државне помоћи у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години

Табела 5.
Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	2008. г.	2009. г.	2010. г.	Индекс 10/08	Индекс 10/09
Истраживање и развој	2	0	17	850	-
Обука	-	-	2	-	-
Запошљавање	5.614	12.344	4.375	77	35
МСП	19.228	28.277	458	0,023	0,016
Заштита животне средине	-	5	63	-	1260
Култура	-	-	22	-	-
Санација и реструктурирање	10.882	6.241	6.035	55	96
Подстицање извоза	809	300	-	-	-
Остало ¹³	-	5.854	5.146	-	87
Укупно	36.535	53.021	16.118	44	30

Према подацима исказаним у Табели 5. хоризонтална државна помоћ је, у апсолутном износу, у 2010. години у односу на 2009. годину, мања за 70%, а у односу на 2008. годину мања је за 56%. Велике разлике како у укупном износу хоризонталне државне помоћи тако и у њеној структури, произилазе пре свега у категорисању државне помоћи према Уредби и према Правилнику.

Средства додељена за запошљавање значајно су опала и то за 65% у односу на 2009. годину, док су средства за санацију и реструктурирање у 2010. години смањена за 4% у односу на 2009. годину. Државна помоћ додељена за развој малих и средњих предузећа, је 62 пута мања у односу на 2009. годину и 42 пута мања у односу на 2008. годину. Такође, измењена је класификација пореских подстицаја, који су, за разлику од 2009. и 2008. године, у 2010. години сврстани као државна помоћ за запошљавање и подстицање регионалног развоја.

¹³ Остало – државна помоћ додељена за превазилажење последица светске економске кризе.

**Учешће појединих врста државне помоћи
у хоризонталној државној помоћи у Републици Србији
у 2008, 2009. и 2010. години**

Европска комисија препоручује чланицама ЕУ да појачају напоре за смањење општег нивоа државне помоћи, и да се додатно фокусирају на прелазак са подршке појединим предузећима или секторима на подстицање хоризонталних циљева који су од интереса за ЕУ, као што су запошљавање, регионални развој, заштита животне средине, обука, истраживање и развој.

Табела 6.
Износи у милионима динара

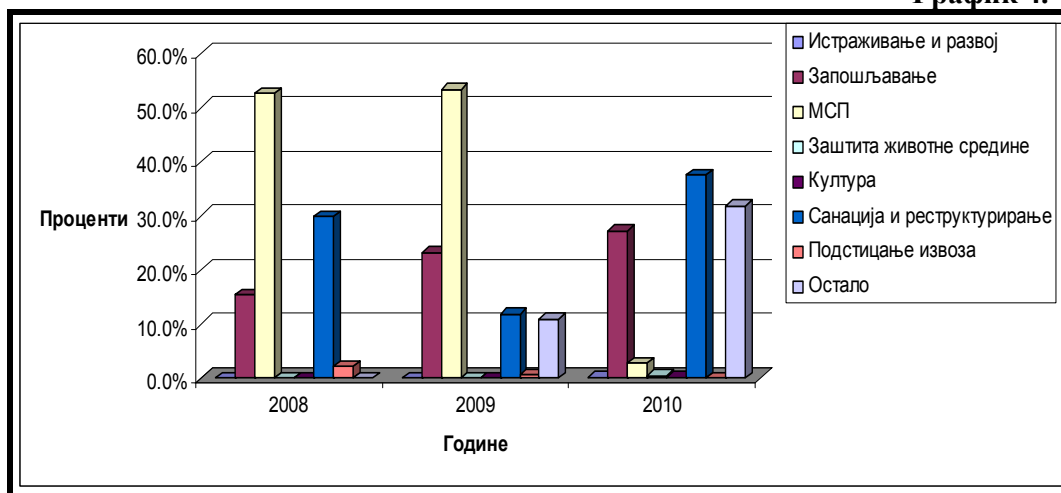
Врста хоризонталне државне помоћи	2008. год.		2009. год.		2010. год.	
	Износ	У %	Износ	У %	Износ	У %
Истраживање и развој	2	0,0	-	-	17	0,1
Обука	-	-	-	-	2	0,0
Запошљавање	5.614	15,4	12.344	23,3	4.375	27,2
МСП	19.228	52,6	28.277	53,3	458	2,8
Заштита животне средине	-	-	5	-	63	0,4
Култура	-	-	-	-	22	0,1
Санација и реструктурирање	10.882	29,8	6.241	11,8	6.035	37,5
Подстицање извоза	809	2,2	300	0,6	-	-
Остало ¹⁴	-	-	5.854	11,0	5.146	31,9
Укупно	36.535	100%	53.021	100%	16.118	100%

Државна помоћ за санацију и реструктурирање привредних субјеката и помоћ за превазилажење последица светске економске кризе (што заједно представља санациону, а не развојну економску меру) чини 69,4% укупне хоризонталне помоћи додељене у 2010. години у Републици Србији. За правилну оцену поштовања препоручених смерница ЕУ, неопходно је да се уз хоризонталну државну помоћ обухвати и регионална државна помоћ посебно ако се има у виду да се Република Србија, према Споразуму о стабилизацији и придруживању (у даљем тексту: ССП), сматра неразвијеним подручјем. Укупан износ наведених државних помоћи у 2010. години износи 39.917 милиона динара, у чему државна помоћ за санацију и реструктурирање и ублажавање последица светске економске кризе учествује са 28%, а подстицање циљева, а подстицање осталих циљева са 72%.

¹⁴ Остало – државна помоћ додељена за превазилажење последица економске кризе.

**Структура хоризонталне државне помоћи
у 2008, 2009. и 2010. години**

График 4.

**Хоризонтална државна помоћ
према инструментима доделе у 2010. години**

**Табела 7.
Износи у милионима динара**

Врста хоризонталне државне помоћи	Субвенције	У %	Порески подстицаји	У %	Повољни кредити	У %	Гаранције	У %	Укупно
Истраживање и развој	17	0,1	-	-	-	-	-	-	17
Обука	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Запошљавање	3.569	22,2	806	5,0	-	-	-	-	4.375
МСП	10	-	-	-	448	2,8	-	-	458
Заштита животне средине	53	0,3	-	-	10	0,0	-	-	63
Санација и реструктурирање	6.035	37,5	-	-	-	-	-	-	6.035
Култура	22	0,1	-	-	-	-	-	-	22
Остало ¹⁵	4.925	30,6	-	-	56	0,4	165	1,0	5.146
Укупно	14.633	90,8	806	5,0	514	3,2	165	1,0	16.118

Хоризонтална државна помоћ је највећим делом додељивана путем субвенција, које чине 90,8% додељене хоризонталне државне помоћи. Од укупних субвенција додељених у оквиру хоризонталне државне помоћи 4.221 милиона динара су субвенције камата за кредите по повољнијим условима.

¹⁵Остало - државана помоћ додељена за превазилажење последица светске економске кризе.

3.1.2. Секторска државна помоћ

Секторска државна помоћ у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години

Табела 8.

Износи у милионима динара

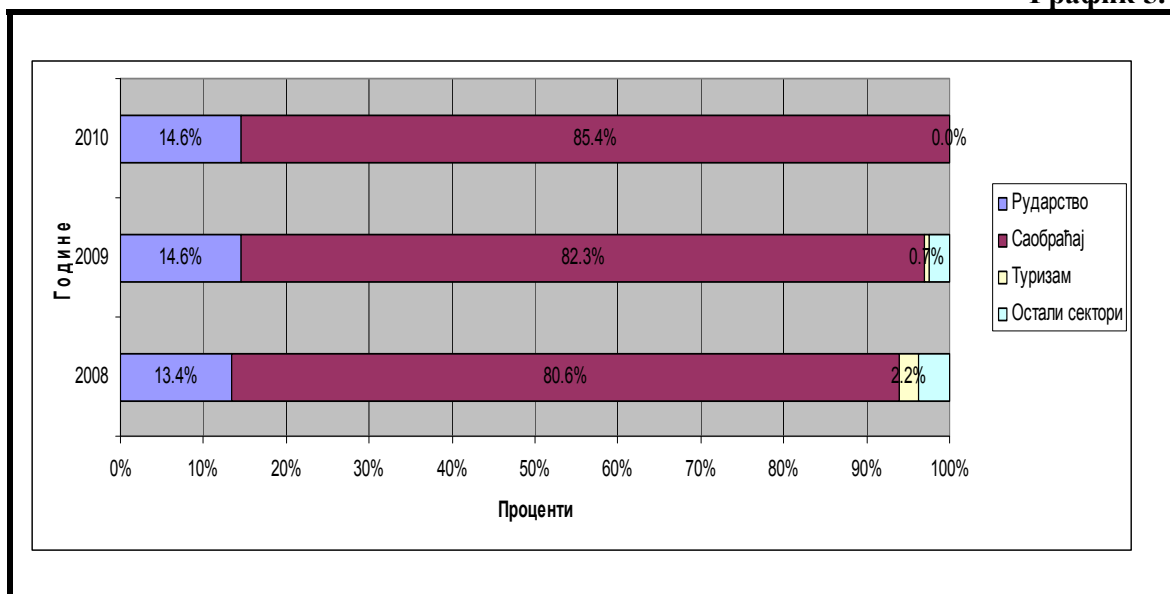
Сектор	2008. г.	2009. г.	2010. г.	Индекс 10/08	Индекс 10/09
Рударство	1.850	1.715	2.126	115	124
Челик	0	0	-	-	-
Саобраћај	11.108	9.646	12.400	112	128
Туризам	301	76	-	-	-
Остали сектори	518	280	-	-	-
Укупно	13.777	11.717	14.526	105	123

Апсолутни износ додељене секторске државне помоћи је у 2010. години за 23% већи у односу на 2009. годину и за 5 % већи у односу на 2008. годину.

У секторској државној помоћи Извештај за 2010. годину обухвата само секторе који су и у европској регулативи означени као специфични (рударство и саобраћај).

Структура секторске државне помоћи у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години

График 5.

Највеће учешће у секторској државној помоћи има државна помоћ додељена сектору саобраћаја (и то само железничком саобраћају). У 2010. години државна помоћ овом сектору износи 85,4% укупне секторске државне помоћи.

3.1.3. Регионална државна помоћ

Регионална државна помоћ се утврђује према примарним циљевима и намењена је за подстицање инвестиција, оснивање нових малих привредних субјеката и за оперативно пословање. Када је у питању регионална државна помоћ треба нагласити да се она додељује у циљу подстицања привредног развоја неразвијених, односно мање развијених региона, односно подручја, пре свега оних у којима је животни стандард изузетно низак или у којима влада велика незапосленост. С тим у вези Република Србија је у складу са чланом 73. тачка 7) ССП добила статус региона „А“ јер је испод 75% просека БДП у односу на чланице ЕУ, што значи да је окаракетирасана као подручје у целини са изузетно ниским животним стандардом и/или високом стопом незапослености, што омогућава максимално коришћење лимита државне помоћи, поготово када је регионална државна помоћ у питању.

Регионална државна помоћ у Републици Србији у 2007, 2008. и 2009. години

Табела 9.
Износи у милионима динара

Показатељ	2008. г.	2009. г.	2010. г.	Индекс 10/08	Индекс 10/09
Укупна државна помоћ	53.545	67.758	54.443	101	80
Регионална државна помоћ	3.233	3.020	23.799	736	788
% учешћа регионалне државне помоћи	6,0	4,4	43,7	-	-

Регионална државна помоћ у 2010. години од 23.799 милиона динара, реализована је путем следећих инструмената доделе: субвенције (398 милиона динара), порески подстицаји (18.277 милиона динара) и повољни кредити преко Фонда за развој Републике Србије (5.125 милиона динара). Примена критеријума из Уредбе је утицала на износ регионалне државне помоћи који је 7,8 пута мањи у односу на 2009. годину и 7,3 пута мањи у односу на 2008. годину.

Додељена државна помоћ на нивоу јединица локалне самоуправе у целости је приказана као регионална државна помоћ и износи 31 милион динара.

4. ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

У 2010. години, државна помоћ у Републици Србији је додељивана путем следећих инструмената:

- субвенција,
- пореских подстицаја (порески кредит, престанак пореског дуга, отпис пореза),
- зајмова – повољних кредита,
- гаранција.

**Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији
у 2008, 2009. и 2010.години
према инструментима доделе (укључена пољопривреда)**

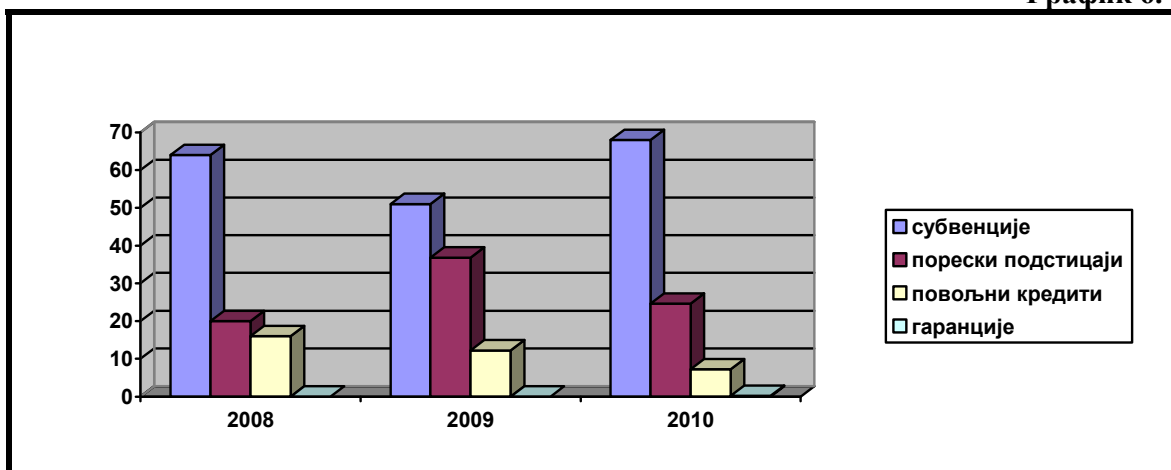
Табела 10.
Износи у милионима динара

Инструмент доделе	2008. г.	у	2009. г.	у	2010. г.	у	Индекси	
		%		%		%	10/08	10/09
Субвенције	50.666	64,0	43.215	51,0	52.732	68,0	104	122
Порески подстицаји	15.794	20,0	31.171	36,8	19.083	24,6	120	61
Повољни кредити	12.651	16,0	10.323	12,2	5.639	7,2	44	54
Гаранције	-	-	-	-	165	0,2	-	-
Укупно	79.111	100,0	84.729	100,0	77.619	100,0	98	91

Промена структуре инструмената у укупно додељеној државној помоћи је последица обухватања субвенција додељених сектору пољопривреде, као и смањења износа додељене државне помоћи путем пореских олакшица и кредита по повољнијим условима. Државна помоћ додељена путем пореских подстицаја износи 39% укупно додељене државне помоћи, док додела државне помоћи путем кредита по повољнијим условима износи 46% укупно додељене државне помоћи у односу на 2009. годину.

Структура инструмената државне помоћи у Републици Србији у 2008, 2009. и 2010. години

График 6.

Субвенције и порески подстицаји су инструменти којима је 92,6% државне помоћи додељено у 2010. години, то јест 87,8% у 2009. год. години и 84% у 2008. години.

Смањење износа државне помоћи у виду кредита по повољнијим условима је последица мањег износа одобрених и отписаних кредита.

**Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији у 2010 . години
према инструментима доделе**

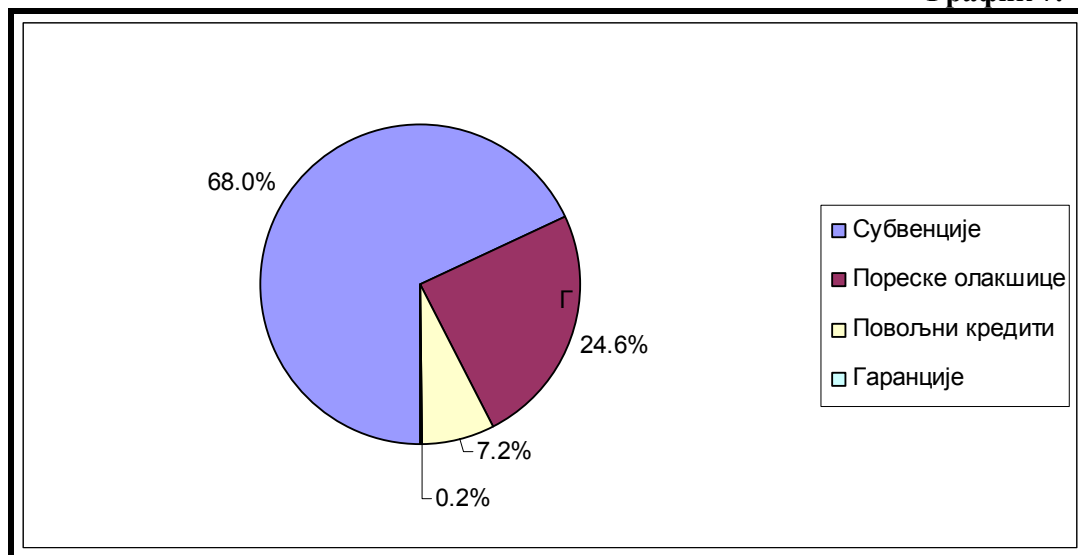
Табела 11.
Износи у милионима динара

Категорија државне помоћи	ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ				
	Субвенције	Порески подстицаји	Повољни кредити	Гаранције	Укупно
Пољопривреда	23.176	-	-	-	23.176
Индустрија и услуге	29.557	19.083	5.639	165	54.443
1. Хоризонтална државна помоћ	14.633	806	514	165	16.118
Истраживање и развој	17	-	-	-	17
Обука	2	-	-	-	2
Запошљавање	3.569	806	-	-	4.375
МСП	10	-	448	-	458
Заштита животне средине	53	-	10	-	63
Санација и реструктурирање	6.035	-	-	-	6.035
Култура	22	-	-	-	22
Остало	4.925	-	56	165	5.146
2. Секторска државна помоћ	14.526	-	-	-	14.526
Рударство	2.126	-	-	-	2.126
Саобраћај	12.400	-	-	-	12.400
Туризам	-	-	-	-	-
Остали сектори	-	-	-	-	-
3. Регионална државна помоћ	367	18.277	5.125	-	23.768
4. Локална самоуправа	31	-	-	-	31
Укупно	52.732	19.083	5.639	165	77.619

Субвенције су инструмент доделе државне помоћи којим се у свим посматраним годинама реализује искључиво секторска државна помоћ (пољопривреда, саобраћај и помоћ која је намењена за санацију и реструктурирање). Хоризонтални и регионални циљеви се чешће финансирају индиректним инструментима доделе државне помоћи (порески подстицаји и кредити по повољнијим условима).

Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији у 2010. години

График 7.

4.1. Субвенције

Као и у претходним посматраним годинама и у 2010. години најзаступљенији инструмент доделе државне помоћи су субвенције са учешћем од 68% у укупно додељеној државној помоћи, при чему је највише додељено секторима: пољопривреде, рударства и саобраћаја.

4.2. Порески подстицаји

Порески подстицаји у 2010. години у Републици Србији, као инструмент доделе државне помоћи учествују са 24,6%.

За потребе овог извештаја, термин „порески подстицаји“ обухвата:

-пореске подстицаје одобрене на основу Закона о порезу на добит предузећа („Службени гласник РС“, бр. 25/01, 80/02, 43/03 и 84/04))

-пореске подстицаје одобрене на основу Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01-50/11) кроз умањење пореза на доходак грађана по основу улагања у основна средства;

По наведеним основама, порески подстицаји су у 2010. години износили укупно 19.083 милиона динара.

4.3. Кредити по повољнијим условима

Кредити по повољнијим условима су заступљени са 7,2 % у укупно додељеној државној помоћи. Када су у питању кредити под повољнијим условима од услова на банкарском тржишту капитала, износ државне помоћи представља позитивни ефекат повољније каматне стопе по којима су кредити одобравани у односу на референтну (просечну) 16 каматну стопу на банкарском тржишту капитала обрачунату конформном методом за период кредитирања.

Фонд за развој Републике Србије одобрио је укупно 30.181 милиона динара кредита, а државна помоћ износи 5.583 милиона динара. Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије је одобрила 7.767 милиона динара краткорочних кредита, а износ државне помоћи по њима је 56 милиона динара.

4.4. Гаранције

У 2010. години Фонд за развој Републике Србије је издао гаранције у износу од 2.565 милиона динара, од чега су финансијске гаранције износиле 2.130 милиона динара, а чинидбене гаранције 461 милион динара. По протестима банака, Фонд за развој Републике Србије је у периоду од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године извршио исплату за 99 корисника у укупном износу од 91 милион динара. У истом периоду, је наплаћено по исплаћеним гаранцијама 1,403 милиона динара.

Стопа ризика по издатим гаранцијама је 3,51%¹⁷ тако да је износ државне помоћи 165 милиона динара.

¹⁶ Просечна каматна стопа у 2010. години на дугорочне кредите је 12,82%, а за краткорочне кредите 10,87%, извор Народна банка Србије.

¹⁷ Стопа ризика је проценат који се добије стављањем у однос износ укупно издатих и активираних гаранција (умањен за наплаћени износ) а рачуна се на финансијске гаранције.

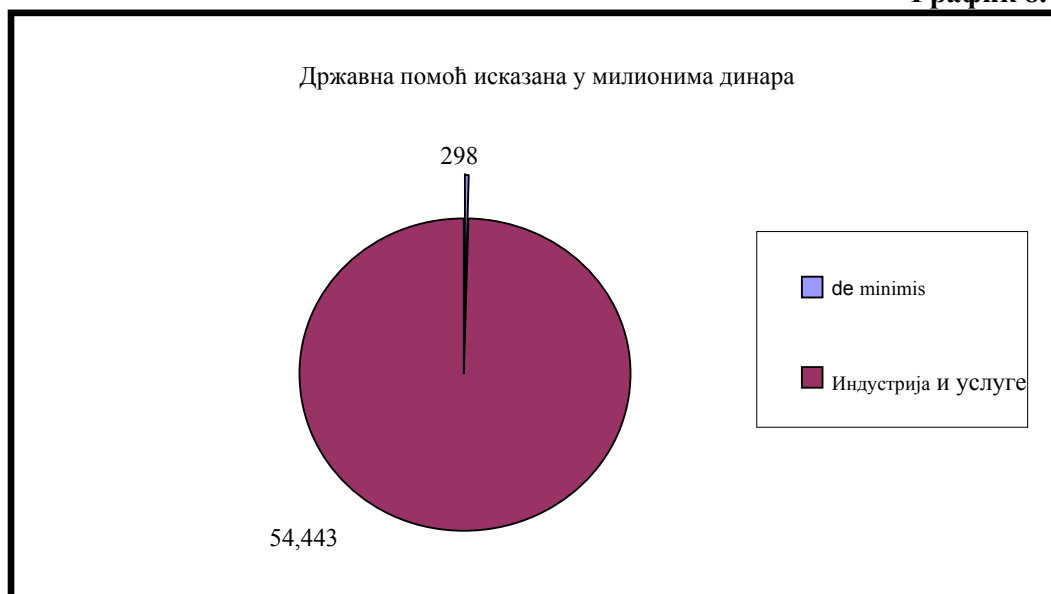
5. ДРЖАВНА ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (de minimis државна помоћ)

Државна помоћ мале вредности (de minimis државна помоћ) може се доделити привредном субјекту под условом да није могуће доделити државну помоћ по правилима утврђеним Уредбом.

Такође, још једна специфичност државне помоћ мале вредности (de minimis државна помоћ) се огледа у томе да се она додељује појединачном привредном субјекту у висини до 200.000,00 евра у динарској противвредности, а у сектору друмског саобраћаја у висини до 100.000,00 евра у динарској противвредности, у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Однос државне помоћи мале вредности и државне помоћи додељене за индустрију и услуге у 2010. години

График 8.

Додељена државна помоћ мале вредности у 2010. години (de minimis државна помоћ) износи 298 милиона динара, путем субвенција је износила 146 милиона динара, а путем кредита по повољнијим условима је износила 152 милиона динара. Највећи даваоци државне помоћи мале вредности (de minimis државне помоћи) су: Град Београд, СИЕПА, АП Војводина и Фонд за развој Републике Србије.

**6. ДРЖАВНА ПОМОЋ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ПОРЕЂЕЊУ СА
ДРЖАВНОМ ПОМОЋИ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ**

Државна помоћ у Републици Србији у поређењу са ЕУ у 2009. години

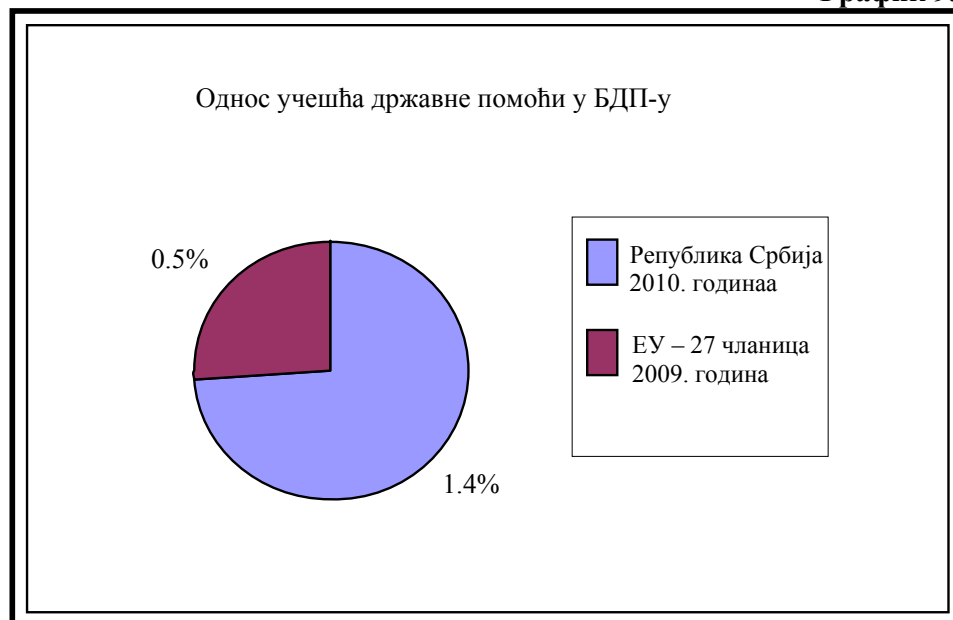
Табела 12.

Посматрано:	Државна помоћ – без државне помоћи саобраћају		Државна помоћ без државне помоћи пољопривреди и саобраћају		
	Мил. евра	Учешће у БДП-у (%)	Мил. евра	Учешће у БДП-у (%)	% помоћи
Р.Србија 2008. г.	835	2,4	521	1,5	53
Р.Србија 2009. г.	799	2,5	619	1,9	68
Р.Србија 2010. г.	633	2,2	409	1,4	54
ЕУ-27 чланица	73.200	0,6	58.100	0,5	84
ЕУ-15 чланица	65.100	0,6	53.400	0,5	85
ЕУ-12 чланица	8.100	0,9	4,7	0,5	76
Белгија	2.000	0,6	1.600	0,5	100
Бугарска	700	2,1	30	0,1	100
Чешка	900	0,7	700	0,5	88
Данска	2.100	1,0	1.900	0,9	97
Немачка	16.700	0,7	15.200	0,6	86
Естонија	40	0,3	10	0,1	100
Ирска	1.500	0,9	700	0,5	89
Грчка	2.000	0,8	1.800	0,7	87
Шпанија	5.700	0,5	4.900	0,5	80
Француска	14.700	0,8	11.700	0,6	79
Италија	5.700	0,4	4.600	0,3	84
Кипар	200	1,0	100	0,4	95
Летонија	200	1,0	0,0	0,1	100
Литванија	200	0,8	100	0,3	100
Луксембург	100	0,3	100	0,2	100
Мађарска	1.400	1,5	900	1,0	76
Малта	100	2,0	100	1,7	23
Холандија	2.400	0,4	1.700	0,3	99
Аустрија	1.700	0,6	1.000	0,4	99
Пољска	2.900	0,9	2.200	0,7	71
Португал	1.600	1,6	1.600	1,6	19
Румунија	800	0,7	200	0,1	50
Словенија	300	0,9	200	0,7	91
Словачка	300	0,5	200	0,4	90
Финска	2.100	1,2	800	0,5	99
Шведска	2.600	0,9	2.400	0,8	100
В.Британија	4.000	0,3	3.200	0,2	91

У табели 12. приказани су подаци о додељеној државној помоћи у 2009. години (са пољопривредом) без сектора саобраћаја, и помоћ сектору индустрије и услуга (без сектора пољопривреде) за земље чланице ЕУ, и на нивоу Европске уније,¹⁸ док су за Републику Србију приказани подаци за 2008, 2009. и 2010. годину.

**Однос учешћа додељене државне помоћи
(без државне помоћи додељене пољопривреди и саобраћају) у БДП-у
у Републици Србији и Европској унији**

График 9.

Посматрано у апсолутном износу, у поређењу са државама Европске уније, Република Србија није доделила висок апсолутни износ државне помоћи у 2010. Години, али је учешће државне помоћи у БДП-у и даље високо.

¹⁸ Извор података: EU/DG Competition-State Aid-Scoreboard, 2009.

7. ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ

Комисија је образована Одлуком Владе 05 Број: 02-8571/2009-02 од 29. децембра 2009. године и броји пет чланова. Чланови су делегирани на предлог: Министарства финансија (председник комисије), Комисије за заштиту конкуренције (заменик председника), Министарства економије и регионалног развоја, Министарства за инфраструктуру и енергетику и Министарства заштите животне средине, рударства и просторног планирања. Чланови Комисије именују се на период од 5 година, и не морају бити запослени у органу који их је предложио. Начин и поступак рада Комисије уређен је Пословником о раду Комисије који је објављен на интернет презентацији Комисије. Уколико је члан Комисије истовремено и представник даваоца државне помоћи, не учествује у поступку одлучивања, али може да присуствује седници као и да пружа додатне информације у вези са пријавом.

Током 2010. године Комисија је одржала 9 седница на којима је донела 37 одлука из своје надлежности. По поднетим пријавама у поступку претходне контроле, Комисија је донела 10 одлука којима је констатовано да се пријава не односи на државну помоћ и 37 решења о дозвољености државне помоћи. Комисија је у 11 случајева одлучивала о дозвољености додељене државне помоћи у поступку накнадне контроле.

До сада, више од 51% одлука Комисије је донето док је Комисија била у пуном саставу (19 одлука) и 49% одлука у саставу од четири члана (18 одлука).

Министарство економије и регионалног развоја је поднело највећи број пријава са којим је остварена изузетна сарадња, као и са Градом Београдом и Аутономном покрајином Војводином.

Скоро све одлуке Комисије донете су једногласно.

8. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Упоредни подаци најречитије говоре о кретањима апсолутних износа додељене државне помоћи у Републици Србији, али и о њеном учешћу у БДП-у. Са становишта правила Европске уније у области државне помоћи, учешће државне помоћи у БДП-у је далеко важнији показатељ од апсолутног износа додељене државне помоћи, јер чак и мањи износи државне помоћи могу да наруше конкуренцију на тржишту. Од овог правила је у Европској унији једино изузета државна помоћ мале вредности тзв. *de minimis* државна помоћ, за коју Европска комисија оцењује да не нарушава у већој мери конкуренцију на Заједничком тржишту, а која подразумева да се појединачном привредном субјекту може доделити државна помоћ у динарској противвредности у висини до 200.000 евра, у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Додељена државна помоћ у 2010. години је у апсолутном износу мања у односу на државну помоћ додељену у 2009. години (за 9%) и државну помоћ додељену у 2008. години (за 2%), тако да се свакако може оценити као позитиван тренд смањење учешћа укупно додељене државне помоћи у БДП-у, јер се са становишта критеријума Европске уније, наведени параметар, а не укупан износ додељене државне помоћи, сматра релевантним за праћење утицаја државне помоћи на евентуалне поремећаје конкуренције на Заједничком тржишту.